

NEWSLETTER

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Editorial

Václav Klaus: Můžeme se vyhnout promarnění jedinečné příležitosti, kterou nám nabízí Trumpovo prezidentství?

Jiří Weigl: Trump, nikoliv Brusel přináší naději

Ladislav Jaki: Vláda končí, tak zrychluje

Ivo Strejček: Kam se vydává Evropa bez Trumpa?

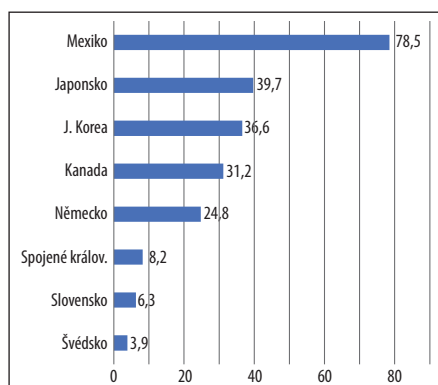
Václav Klaus: Co naznačují první týdny Trumpova prezidentství?

Jiří Weigl: Jak rozumět mírotvorci Donaldu Trumpovi

BŘEZNOVÝ GRAF IVK

Největší importéři automobilů do USA

hodnota dovozu osobních aut a lehkých trucků do USA v roce 2024 (mld. USD)

Zdroj: Statista, 2025

Institut Václava Klause o.p.s.

Šárecká 15/29
160 00 Praha 6

e-mail: office@institutvk.cz
www.institutvk.cz

IVK – Newsletter
Institutu Václava Klause
Registrace MK ČR E 11024
Periodicita: měsíčník
Datum vydání: 31. 3. 2025

Můžeme se vyhnout promarnění jedinečné příležitosti, kterou nám nabízí Trumpovo prezidentství?

Václav Klaus

Nemám v úmyslu analyzovat a kriticky hodnotit detaily Trumpovy politiky oznámené nebo už i zavedené v prvních dnech a týdnech jeho prezidentství. Mnohem podstatnější je a bude jejich celkový dopad a jejich implicitní vedlejší účinky. Protože

Trump zřejmě zahájil novou éru mezinárodní politiky, což je mimořádně důležité.

to Trump provádí svým specifickým stylem, dostává se jeho stylu nepatřičné pozornosti, což je na úkor obsahu. Jeho způsob provádění politiky by byl v Evropě nepředstavitelný, ale my nemáme americké tradice ani většinový volební systém. Trump zřejmě zahájil novou éru mezinárodní politiky, což je mimořádně důležité.

Někteří komentátoři v tom vidí návrat ke „koncertu velmocí“, ale to je omyl. Trump „pouze“ vrátil národní zájmy do podstaty politiky. Nemá rád prázdné moralizování. Jako byznysmen dává přednost vyjednávání a uzavírání dohod před hlásáním dobrých úmyslů. Jeho přístup není – od wilsonovské éry, která začala před sto lety – způsobem, jakým se dělala mezinárodní politika. Tato éra však už skončila.

Někteří komentátoři v tom vidí návrat ke „koncertu velmocí“, ale to je omyl. Trump „pouze“ vrátil národní zájmy do podstaty politiky.

Tato změna byla velmi potřebná a věřím, že bude mít obrovské důsledky. Nepochybně zůstří neupřímný způsob, jakým se ve světě dělá politika ve stylu „všichni jsme přece přátelé“. Může také zvýšit počet konfliktů a posílit rizika vzniku nových. Nicméně, po desetiletích prázdné ideologie kolektiv-

ní bezpečnosti založené na neefektivním stylu OSN při řešení světových problémů byla změna nutná. Kritice minulosti se zde však obšírně věnovat nechci.

Mnohem více mě zajímá diskuse toho, co to bude znamenat pro nás, pro naše osudy, pro naše šance provést potřebné změny i zde, v Evropě, a zejména v naší střední Evropě. To by nás mělo zajímat více než cokoli jiného. Měli bychom odvážně a ostře analyzovat naši situaci, což naši politici bohužel nedělají.

EDITORIAL

Newsletter za březen ve svém úvodu přináší překlad projevu Václava Klause z bratislavského Istropolis Summitu. Prezident Klaus v něm odpovídá na otázku, zda se nám podaří vyhnout promarnění jedinečné příležitosti, které nám přineslo Trumpovo volební vítězství a nástup do úřadu prezidenta USA. „Záleží jen na nás“, říká Václav Klaus.

Trumpovského tématu se drží i texty dalších autorů. Jiří Weigl polemizuje se vzdušnou vlnou antiamerikanismu na evropském kontinentu, který ještě před nástupem nového prezidenta Washingtonu poslušně odezíral ze rtů, a tvrdí, že „nikoliv Trump, ale Ursula von der Leyen a spol. brání naší prosperitě a svobodě“. Ivo Strejček komentuje pravděpodobné americké stahování se z Evropy a možnou reakci evropské unie. Není překvapením, že v tomto turbulentním čase nevládá naděje do současné vlády, ale varuje také před pasivností opozice, která žádný smysluplný alternativní program nenabízí.

Dále přinášíme text vystoupení prezidenta Václava Klause na semináři IVK, který se na počátku března uskutečnil v hotelu Prague Towers a jehož záznam je možné si přehrát na našem webu a YouTube. Bavili jsme se o tom, co nám naznačují první týdny Trumpova prezidentství. V závěru tohoto vydání přetiskujeme esej Jiřího Weigla publikovanou na serveru Lidových novin, ve které autor analyzuje Trumpova mírová jednání

(Pokračování ze strany 1)

s jednotlivými aktéry rusko-ukrajinské války.

Jediným vykročením z trumpovského tématu je v tomto čísle komentář Ladislava Jakla „Vláda končí tak zrychluje“ věnující se překotné aktivitě koalice při schvalování navýšení televizních poplatků. Toto téma je také vhodným oslím můstkem k poděkování. Náleží Ladislavu Jaklovi, který na apríla završil svůj šestiletý mandát v Radě pro rozhlasové a televizní vysílání.

Filip Šebesta

Řekl jsem „my“. Musíme si ale vyjasnit, co myslíme použitím zájmena „my“. Jsem zde jako Čech na akci, kterou na Slovensku pořádá maďarský think tank. Obě země – Maďarsko i Slovensko – se na rozdíl od nás nacházejí na vzestupné trajektorii a obě mají lídry, kteří vědí, že byli zvoleni, aby sloužili svým zemím, nikoli Bruselu. Odmítají přijímat nejrůznější absurdity progresivismu, multikulturalismu, environmentalismu a globalismu. Cítí se povinni dělat politiku v zájmu občanů svých zemí, nikoliv bruselské byrokracie, nevládních organizací Sorosova typu, aparátčků OSN a internacionálních univerzalistických médií, která mluví k lidem, kteří patří kamkoliv, ale nechápou, že my, někteří z nás, patříme někam. Já patřím do České republiky.

Trumpovo volební vítězství a jeho rozhodný nástup do úřadu zatřásly světem. Zaútočil na mnohé zažité zvyky, tradice a vzorce chování, a tím ohrozil pohodlnou existenci mnoha zejména evropských politiků.

Částečně jsem zde dnes ve svých vyjádřeních brzděn, protože zásadně nesouhlasím s tím, aby se politika dělala ze zahraničí – místo doma. Bohužel se to v dnešní době stalo módní, ale kontraproduktivní praxí. Nicméně, chci zcela otevřeně říci, že se čeští politici nechovají tak, jak se chovají jejich slovenští a maďarští kolegové. Tím se pro mne zužují hranice mé diskuse o relevantních tématech dnešního světa.

Trumpovo volební vítězství a jeho rozhodný nástup do úřadu zatřásly světem. Zaútočil na mnohé zažité zvyky, tradice a vzorce chování, a tím ohrozil pohodlnou existenci mnoha zejména evropských politiků, kteří žili ve světě nezodpovědnosti a neefektivity, což jim umožňoval relativně klidný vývoj po pádu komunismu v naší části světa.

Návratem k národním zájmům Trump zpochybnil globalismus a hlavní globální instituce a organizace, které se dlouhodobě stavěly proti myšlence národního státu a suverénnosti jeho politiky. Zaútočil na ně-

kolik téměř posvátných idejí v současnosti dominantních progresivistických doktrín. Jeho volební vítězství ukázalo, že něco zdánlivě nemožného je možné.

Obvykle velmi hlasitě a sebevědomě zastánci a obhájci předtrumpovského světa nyní mlčí. Ale to dlouho trvat nebude. Musíme využít jejich dočasný chaos, zmatku a šoku. Musíme využít dnešní příležitosti a začít provádět rozhodné změny – rozhodné změny, pokud jsme ve vládě, a aktivní přípravu na volby, pokud nejsme.

Evropa, respektive Evropská unie, zatím neudělala nic, co by stálo za zmínku. Její politici váhají. Domnívají se, že by se mohli vrátit ke starým způsobům politického chování, až bouře skončí. Přesně to dělají i politici čeští.

Přímé rozhovory s Putinem evropské politiky znervóznily. Ti investovali – zcela iracionálně – do podpory Ukrajiny tolik, že potřebují získat hmatatelné výsledky a v neposlední řadě i nějaké výhody pro sebe.

To poměrně rychle skončí, až se Trump začne pohybovat nad rámec pouhé rétoriky, pokud jde o válku na Ukrajině. Jeho přímé rozhovory s Putinem evropské politiky znervóznily. Ti investovali – zcela iracionálně – do podpory Ukrajiny tolik, že potřebují získat hmatatelné výsledky a v neposlední řadě i nějaké výhody pro sebe. Toho bude obtížné dosáhnout. Když Trump naznačil, že chce slíznout všechnu smetanu, jak říkáme my v Česku (a možná i na Slovensku), evropští politici propadli zoufalství.

Přesto jsem přesvědčen, že konec války na Ukrajině přinese návrat určité míry svobody a demokracie, které byly v Evropě válkou značně oslabeny. To nám dá šanci být aktivnější, otevřenější a odvážnější.

Dovolte mi, abych se vrátil k implicitnímu poselství, které jsem vložil do názvu svého projevu „Můžeme se vyhnout promarnění příležitosti, kterou nám nabízí Trumpovo prezidentství?“. Ke své velké lítosti musím přiznat, že v tomto ohledu příliš optimistický nejsem:

1. Jsme nerozhodní, jsme málo odvážní a jsme rozmazlení léty nečinnosti a pohodlného života;
2. Jsme rozdělení (jak mezi zeměmi, tak uvnitř zemí);
3. Jako státy jsme již ztratili významnou část své suverenity (tím, že jsme ji Maastrichtskou a Lisabonskou smlouvou předali do Bruselu);
4. Nemáme smysluplný systém politických stran. Stávající strany jsou nekonzistentní ve svém myšlení i chování. Nejsou ideologicky jasně vymezené. Jejich členové jsou

motivováni spíše k tomu, aby byli u moci, než aby politicky vedli zemi;

5. Všechny politické strany více či méně přijímají základní principy současných dominantních ideologií environmentalismu, multikulturalismu, genderismu, progresivismu a globalismu, a proto jsou jedna od druhé téměř nerozlišitelné. Všechny jsou zelené, i když nemají toto adjektivum výslovně vyryto ve svých názvech. Vracíme se k něčemu, co se podobá způsobu, jakým se politika dělala v období Národních front.

Tyto pouze načrtnuté, ne zcela rozvinuté „charakteristiky“ naší situace naznačují, že Evropa, a zejména Evropa střední, může velmi snadno promarnit příležitost, kterou jí nabízí Trumpovo vítězství a v mnoha ohledech revoluční způsob zahájení jeho funkčního období. Obávám se, že zůstaneme rozdělení, neochotni oponovat bruselským rozhodnutím a direktivám, naše politické strany se budou i nadále převážně starat o své zasloužilé členy a funkcionáře, místo aby prosazovaly dávno potřebné změny, které naše země potřebují. (Politické strany by měly přestat fungovat jako kvazisociální agentury a místo toho by se měly stát nositeli nových politických myšlenek.)

Obávám se, že zůstaneme rozdělení, neochotni oponovat bruselským rozhodnutím a direktivám, naše politické strany se budou i nadále převážně starat o své zasloužilé členy a funkcionáře, místo aby prosazovaly dávno potřebné změny, které naše země potřebují.

Měli bychom být připraveni na zoufalé pokusy starých politických subjektů vrátit svět před Trumpovo vítězství. Očekávám zintenzívnění snah a aktivit jak ze strany politiků a byrokracie (a nomenklatury) EU, tak ze strany dlouholetých politiků v jednotlivých evropských státech s jejich vzájemnými téměř bratrskými vztahy, ze strany vlivných osobností známých politických nevládních organizací, ze strany korporativistických šéfů velkých firem, které dlouhodobě žijí z vládních výhod, a ze strany globálních mediálních lídrů. Ti všichni budou pracovat na tom, aby vrátili chod dějin zpět.

Záleží jen na nás.

Záleží jen na nás, zda tento smutný osud pasivně přijmeme, nebo zda se rozhodneme vykročit dál. Přejí maďarským i slovenským organizátorům tohoto setkání, aby dokázali své země nadále posouvat správným směrem. V tomto ohledu je Donald Trump velkým zdrojem inspirace.

Istropolis Summit, Bratislava, 7. března 2025.
Překlad do češtiny pomocí umělé inteligence.

Trump, nikoliv Brusel přináší naději

Jiří Weigl
výkonný ředitel IVK

Sedm týdnů po nástupu amerického prezidenta Donalda Trumpa do funkce se zdá být náš svět vzhůru nohama. Evropští politici šílí, summit stíhá summit, jednou EU, jindy tzv. koalice ochotných prohlašují, že jsou připraveny cosí radikálního vykonat na Ukrajině v zájmu maximálního prodloužení tamější války, obrnit Evropu, všichni budou maximálně zbrojit a obejdou se bez spojení s USA.

Dnešní Amerika se ve výrocích našich i evropských mainstreamových politiků dostala na úroveň Ruska, je hystericky zatracována, karikována, obviňována, jako kdyby atlantické spojení snad nikdy neexistovalo.

Dnešní Amerika se ve výrocích našich i evropských mainstreamových politiků dostala na úroveň Ruska, je hystericky zatracována, karikována, obviňována, jako kdyby atlantické spojení snad nikdy neexistovalo. Sami evropští politici nad ním lámou hůl a zmitají se mezi zoufalstvím s bezradností a neopodstatněnou eufórií z jakési právě nabyté samostatnosti.

Tím démonem, který prý za všechno může, který rozmetal starý dobrý svět, je prezident Donald Trump. Naše i evropská média a mnozí politici ho líčí naší veřejnosti jako jakéhosi nového Nerona, egomaniacké monstrum, které ovládlo všechna americká i světová média a veřejný prostor, které je nepředvídatelné, náladové, chaotické, nekonečně ješitné, prolhané a nepřátelské. Vyžaduje prý jen podlézáni a lichocení, své názory mění jako počasí. Nenávidí Ukrajinu a Evropu a chce je zničit. Kolektivním selháním Američanů se prý k moci dostal autoritativní diktátorský sklon a nikdo neví, co s tím.

Jedinou nadějí na záchranu nás Evropanů je prý rychlé a plné sjednocení EU, centralizace veškerého rozhodování v Bruselu, zrušení práva veta pro členské státy EU a neomezené zadlužování zdůvodněné urychleným masivním zbrojením. Jedině sjednocená a vyzbrojená Evropa může odolat Trumpovi i Putinovi, který se prý již již chystá vytáhnout k Atlantiku. Proto se musí na Ukrajině válčit tak dlouho, jak to jen půjde, protože na Donbase se bojuje za Prahu, Paříž, Madrid i Varšavu, asi tak jako se za ně bojovalo před nedávnem u Kábulu.

Donald Trump ale není karikaturou, kterou nám náš mainstream vnucuje. V USA nevznikl autokratický režim jednoho nekontrolovatelného narcistního muže, ale probíhá tam v rámci tamějšího ústavního systému nekrvavá národně-konzervativní revoluce, jejímž je Donald Trump hybatelem, reprezentantem a nejviditelnější tváří, ale není to vývoj nahodilý, závislý na libovůli jednoho, byť nejprominentnějšího a nejviditelnějšího člověka.

Tato revoluce, dá-li se toto slovo ve spojení s konzervatismem vůbec použít, vznikla jako výraz odporu většiny Američanů vůči dlouhodobému směřování americké společnosti vnucovanému jí progresivistickými ideology a aktivisty, kteří za poslední dekády ovládli hlavní média, akademickou sféru, významnou část velkého byznysu, a především Demokratickou stranu. Zelené šílenství, dusivá politická korektnost, masová migrace, genderové a transgenderové nesmysly, omezování svobody slova v kombinaci s vysokou inflací, deindustrializací Ameriky a pauperizací širokých vrstev vytvořily základ široké občanské nespokojenosti.

Ta se poprvé projevila na politické scéně v roce 2016 v podobě nečekaného vítězství outsidera Trumpa nad vysoce favorizovanou příslušnicí progresivistické smetánky Hillary Clintonovou. Trumpovo vítězství zapůsobilo jako blesk z čistého nebe a vyvolalo zuřivý odpor starého establishmentu. Trump byl ve svém relativně umírněném vládnutí paralyzován neustálými politickými útoky, skandály a pokusy o sesazení, které se sice nezdařily, ale ukázaly, že osamocený člověk s progresivistickým establishmentem, nazývaným „deep state“, nemá šanci pohnout ani z pozice hlavy státu.

Americkou společnost rozdělily samotné prezidentské volby, resp. jejich podivný průběh, kdy o vítězství demokrata Bidena rozhodl obrovský počet korespondenčních hlasů, které z nevysvětlitelných důvodů šly v drtivé většině právě jemu.

Vše vyvrcholilo ve velmi podivné globální epidemii nové nemoci covid-19 a reakci na ní, která byla do té doby nepředstavitelným útokem na občanské svobody a lidská práva nejen v USA, ale prostřednictvím mezinárodních organizací a médií na celém světě. Umrtvení hospodářského, společenského a politického života Donalda Trumpa zásadně poškodilo při obhajobě jeho mandátu v roce 2020. Ne nadarmo také prezident Biden hlavního protagonistu covidové kauzy A. Fauciho před svým odchodem preventivně omilostnil.

Ještě více americkou společnost rozdělily samotné prezidentské volby, resp. jejich podivný průběh, kdy o vítězství demokrata Bidena rozhodl obrovský počet korespondenčních hlasů, které z nevysvětlitelných důvodů šly v drtivé většině právě jemu. To v situaci velkých nedostatků v evidenci obyvatel a voličů v USA vyvolalo u Trumpa i velké části Američanů přesvědčení, že volby byly zfalšovány. Výrazem této frustrace byl známý útok na Kapitol 6. 1. 2021. Donald Trump se na další čtyři roky stal předmětem nekonečných snah o likvidaci prostřednictvím justice i nakonec neúspěšného pokusu o atentát.

Americká pravice se však s touto situací nehodlala smířit a důkladně se na volební odvetu připravila. Na její stranu se přidali představitelé velkého byznysu, nejviditelněji především z technologických oborů, nespokojení s nekompetentní politikou demokratů. Trumpovi a jeho podporovatelům se podařilo ovládnout Republikánskou stranu a pravicové think-tanky a na rozdíl od minulosti se na převzetí moci po vítězných volbách důkladně připravit.

Trump vychází z existence multipolárního světa. Nechce řešit všechny problémy a respektuje zájmy ostatních velmocí.

Vládnutí senilního Bidena podporujícího masovou migraci, řádění levičáckých aktivistů dehonestujících tradiční americké hodnoty a tradice, vlastenectví, náboženskou víru, rozvracející rodinu a popírající zdravý selský rozum, to vše nakonec přispělo k Trumpovu rozhodnému vítězství.

Hektická aktivita, kterou přineslo prvních sedm týdnů jeho vlády, není tedy žádným vrtochem narcistního politického sólisty, ale plánovaná realizace detailního programu boje za likvidaci dědictví progresivismu a jeho pozůstatků v americké politice a společnosti i v zahraničních aktivitách. Programu evidentně pečlivě připraveného a komplexního, jehož uskutečňování se účastní tisíce lidí a který má podporu většiny Američanů. V tom je hlavní rozdíl mezi prvním a druhým Trumpovým mandátem.

Rozhodnutí ukončit rychle americkou angažovanost na Ukrajině je součástí tohoto plánu. Trump vychází z existence multipolárního světa. Nechce řešit všechny problémy a respektuje zájmy ostatních velmocí. Současná republikánská administrativa nesdílí náš evropský narativ o příčinách vzniku války na Ukrajině. Za jejího hlavního spoluvníka považuje Bidenovu administrativu, a proto nehodlá v její politice pokračovat. Necítí závazky vůči Zelenému režimu, který byl široce napojen

na Bidenovu vládu, a nehodlá lít peníze do neprůhledných korupčních struktur kolem nekonečného ukrajinského válčení. Trump se nechce považovat za stranu konfliktu, ale za arbitra, který krizi urovná. Vyčází při tom z reality na bojišti a Ukrajinu chce skončením bojů uchránit od porážky, která ji bez amerického angažmá nevyhnutelně hrozí. Zelenského režim, zdá se, takový zájem nemá a nechce vzít na vědomí, že mu USA už válčení nehodlají platit.

Nekontrolovatelná masová migrace rozkládá evropské národy, zelená politika likviduje průmysl a ožebračuje občany, občanská práva jsou omezována, a tak na řadu přicházejí volební manipulace a snaha udržet se u moci všemi prostředky.

Obdobný problém má Trump s evropskými spojenci. Vládnu jim totiž až na malé výjimky blízcí partneři Bidenova režimu uskutečňující stejnou zhoubnou progresivistickou politiku, založenou na masové migraci, zeleném šílenství a genderové ideologii. Jsou to ideové nepřátelé americké národně-konzervativní revoluce, cítí se jí ohroženi a spoléhají na návrat starého režimu v USA. Vždy Trumpa nenávidě-

li a silně podporovali Bidena, pomáhali uskutečňovat jeho politiku a své země vedli a vedou k ještě většímu rozvratu a úpadku, než jaký zažila Amerika. Nekontrolovatelná masová migrace rozkládá evropské národy, zelená politika likviduje průmysl a ožebračuje občany, občanská práva jsou omezována, a tak na řadu přicházejí volební manipulace a snaha udržet se u moci všemi prostředky.

Projev viceprezidenta J. D. Vance na Mnichovské bezpečnostní konferenci, který v Evropě vyvolal takové pobouření, byl zásadní. Jasně formuloval to, co si nová americká administrativa myslí o svých evropských spojencích, lépe řečeno, proč je za své spojence příliš nepovažuje.

Není ovšem pravdou, že by Trump a jeho okolí byli izolacionističtí nebo programově protievropští. Podporují evropské „disidenty“, jako je maďarský premiér Viktor Orbán nebo slovenský premiér Robert Fico, stejně jako italská premiérka Meloniová a pravice strany sdružené v Evropském parlamentu ve frakci Patrioti pro Evropu. Jako své partnery v Evropě uznávají národní státy, nikoliv bruselskou byrokracii. Jde jim o Evropu, ale nikoliv tu pokrokářskou, jaká je dnes. Nehodlají za peníze amerických daňových poplatníků financovat bezpečnost vlád, které tak flagrantně působí proti zájmům svých zemí a jejich občanů. Trump není proti Evropě, záleží mu na ní, ale je

proti těm, kteří jí dosud vládnu, je proti těm, kteří ji přivedli k rozvratu a úpadku.

Je příznačné, že právě tito lidé, kteří jsou dnes v Evropě u moci, ti, kteří nám vnucují umělou drahotu, snížení životní úrovně, deindustrializaci a neomezenou masovou imigraci, se snaží vytvářet dojem, že jsme s nimi jako občané na jedné lodi vzpoury proti Trumpovi a že bychom jim kvůli němu měli svěřit absolutní moc zcela rozhodovat z Bruselu o našich životech.

Nikoliv Trump, ale Ursula von der Leyen a spol. brání naši prosperitě a svobodě.

To je lež. Nikoliv Trump, ale Ursula von der Leyen a spol. brání naši prosperitě a svobodě. Potřebují nekonečnou válku s Putinem kvůli zastrasování svých kritiků a odpůrců, potřebují řícní zbraně k zakrytí debaklu své politiky. Ve snaze udržet za každou cenu své pozice nás vedou do střetů se všemi – s Ruskem i USA a lžou nám, že v tom může Evropa obstát. Je to sobecká a neseřízná politika, která nemá se zájmy Evropanů nic společného. Spojenectví s USA je možné a nutné zachránit, ale nemůže se to povést těm, kteří už tolikrát tak zjevně selhali a nehodlají z toho vyvodit ani poučení ani odpovědnost.

10. 3. 2025

Vláda končí, tak zrychluje

Ladislav Jankl
člen správní rady IVK

Za zhruba 200 dnů u nás proběhnou volby do Poslanecké sněmovny. Nikdo dnes nemůže vědět, jak konkrétně dopadnou, ale podle všeho přinesou významné mocenské změny. Podle jednoho z posledních průzkumů veřejného mínění by síly dnešní vládní koalice získaly ne 105 mandátů, jako mají dnes, ale jen 68. To by byla změna od podlahy.

Je ale velmi pravděpodobné, že nová vláda nebude sestavena v řádu dnů po volbách, spíše budeme rádi, když vznikne tak do Vánoc. Jednání o složení vedení Poslanecké sněmovny (bez jehož sestavení bude dosavadní kabinet vládnout bez jakéhokoli omezení a po něm pak v demisi až do jmenování vlády nové) a následně vyjednávání potenciálních koaličních partnerů nepůjdou zrovna hladce.

Současná vláda tak pohládne určitě o dost déle než oněch asi 200 dnů. A větší část té doby se bude opírat o válcovací většinu v Poslanecké sněmovně. Pozornost veřej-

nosti je už nyní napřena směrem k volbám a ke spekulacím, co přijde po nich. V téhle vřavě však může zaniknout, jaká rozhodnutí se odehrají do té doby. Rozhodnutí, jejichž cílem bude zabetonovat současné poměry a učinit mnohé jejich parametry nezvratnými nebo zvrátými jen obtížně.

Pozornost veřejnosti je už nyní napřena směrem k volbám a ke spekulacím, co přijde po nich. V téhle vřavě však může zaniknout, jaká rozhodnutí se odehrají do té doby.

Byli jsme toho svědky i v jiných zemích. Horečné změny na poslední chvíli v polské justici, které provedla tehdy končící první Tuskova vláda, vyvolávají ústavní a politické pnutí u severních sousedů ještě dnes. Byli jsme svědky i horečného rozhazování miliard dolarů ideovým spojencům odcházející Bidenovou vládou v USA.

A u nás? Na poslední chvíli se nahonem zvyšují poplatky pro financování státní televize a rozhlasu, schvalují se smlouvy, které se stanou součástí našeho ústavního pořádku, zřizují se nové úřady a agendy, vydávají se zásadní rozhodnutí o investicích, stvrzují se závazky vůči cizím mocem

o tom, kolik peněz a na jaký účel musí vynaložit příští státní rozpočet, přibývá mandatorních a kvazimandatorních výdajů v podobě vymahatelných nároků, indexovaných příjmů a fixovaných mechanismů přerozdělování.

Tím současná moc zužuje prostor pro jakoukoli vládu budoucí a z budoucí vlády dělá jen administrátora a správce veřejných struktur, jejichž parametry budou nastaveny „na věčné časy“. Od odcházející garnitury, která to má spočítané, nechtějte žádnou zdrženlivost. Po nich potopa. Ještě ve dveřích své pracovny budou při zhasínání světla rozdávat poslední instrukce, které budou znamenat překážky pro kohokoli, kdo se bude snažit s naší stagnující republikou něco udělat. Což může dopadnout i tak, že nám po příštích volbách budou vládnout alibisté, které budou naříkat, jak mají svázané ruce kvůli zděděným pravidlům, které téměř nelze změnit.

Chystejme se na volby. Není vůbec jedno, jak dopadnou. Ale pozorně si všimějme, co se bude dít ještě do nich a do ustavení nové vlády. V kraválu předvolební kampaně by končící byrokraté mohli ještě leccos pokrýt, pokud si na ně dostatečně neposvítíme.

6. 3. 2025

Kam se vydává Evropa bez Trumpa?

Ivo Strejček

člen správní rady IVK

Tak si to pro začátek shrňme: ukrajinská strana pod vedením prezidenta Zelenského měla v poslední únorový den podepsat s USA dohodu o společném využití nerostných surovin a diskutovat o podmínkách míru. Událost se zvrtila. Před světovými médii se strhla slovní přestřelka, jejímž výsledkem bylo vyhození Zelenského z Bílého domu provázené slovy „vraťte se, až budete připraven na jednání o míru“, aniž by došlo k podpisu připravených dokumentů.

Evropa se v rusko-ukrajinském konfliktu rozhodla pustit do mimořádně riskantní hry bezvýhradné podpory Ukrajiny bez ohledu na to, že z „problému Ukrajina“ USA vycouvávají.

Roztržka v Oválné pracovně před zraky celého světa mezi těmi, kteří bez americké vojenské a finanční pomoci nemohou pomýšlet na jakýkoli pozitivní výsledek rusko-ukrajinské války a mezi těmi, kteří už mají zjevně plně nalévání svých peněz do válečné bezedné černé díry, je za námi. Byla velmi poučná. Nás staví před vážné otázky: co svým spojencům v NATO a Evropě (rozuměj EU) Trumpova administrativa svou politikou naznačuje? Jaké závěry z toho Evropa vyvodí? Jaké to vše může mít důsledky? Ale především – co z tohoto vývoje vyplývá pro naši zemi, jaké úkoly by měly stát před českou politikou a máme vůbec odvahy formulovat náš hlavní národní zájem?

USA jsou připraveny ukončit své angažmá v bezpečnostním poválečném uspořádání Západu, neboť Americe již evidentně nic nepřináší.

Hned první reakce, která přišla z úst vysoké představitelky EU pro zahraniční politiku Kaji Kallasové, byla výmluvná a pro naše vidění světa i varovná: „Dnes se jasně ukázalo, že svobodný svět potřebuje nového lídra. Tato výzva je na nás, na Evropanech.“ Předsedkyně Evropské komise von der Leyenová, v koordinované poště s předsedy Evropské rady a Evropského parlamentu, vzkázala Zelenskému: „Buďte silný, buďte statečný, buďte odvážný. Nikdy nebudete sám.“ Polský premiér Tusk, podobně jako

budoucí německý kancléř Merz vzkázali do Kyjeva, že „vy bojujete nejen za vaši svobodu, vy bojujete i za svobodu celé Evropy“.

Evropa na Trumpův signál reaguje pohoršeně a namísto racionální diplomacie dává přednost „moralizující“ politice bez ohledu na to, že taková politika prokazatelně nefunguje.

Události v kulísách vyhoceného evropského protiruského a už i antiamerického sentimentu nabraly rychlý spád: britský premiér Starmer okamžitě pozval do Londýna představitele států, o nichž prohlásil, že mohou vytvořit „koalici ochotných“ a postavit se za Ukrajinu (v posledních hodinách to Starmer zjemnil na „koalici mírových jednotek“). Zúčastnil se i český premiér Fiala. Před odletem do Londýna oznámil bezvýhradnou podporu Ukrajině, přihlásil se k výraznému navýšení výdajů na zbrojení a výhružně dodal: „Kdokoliv říká opak, ten ohrožuje národní bezpečnost České republiky. A po věřejšku to platí víc než kdykoliv jindy“.

Co to všechno znamená?

Především zjištění, že se zřejmě Evropa v rusko-ukrajinském konfliktu rozhodla pustit do mimořádně riskantní hry bezvýhradné podpory Ukrajiny bez ohledu na to, že z „problému Ukrajina“ USA vycouvávají, což se i po páteční roztržce Trump – Zelenskij může stát. To bude mít vážné důsledky:

– Roztržka Trump – Zelenskij byla ve svém důsledku vzkazem do Evropy: USA jsou připraveny ukončit své angažmá v bezpečnostním poválečném uspořádání Západu, neboť Americe již evidentně nic nepřináší. Trumpova administrativa dává najevo, že Američané nejsou ochotni nést náklady za společnou obranu, v jejímž stínu se západní Evropa po desetiletí pohodlně „veze“, přičemž svými vlastními evropskými zdroji ve velkém plýtvá na bláznivé levicové environmentální projekty a podporu masové migrace.

– Evropa na Trumpův signál reaguje pohoršeně a namísto racionální diplomacie dává přednost „moralizující“ politice bez ohledu na to, že taková politika prokazatelně nefunguje.

– Neúspěch si ovšem evropské státy zjevně nepřipouštějí. Mluví sice o „nezbytnosti udržet NATO jako sjednocující obrannou alianci“, současně však rozvíjejí ne už jen teoretické úvahy o „koalici ochotných“, ale podnikají praktické kroky k jejímu vytvoření – mimo strukturu NATO. Takové počínání Evropanů může posílit úvahy USA k opuštění

tění aliance. Tyto úmysly jsou již z Ameriky slyšet.

– Budoucí „koalice ochotných“ je výsledkem nerealistických slibů, které Evropa dala Ukrajině a nyní – v pasti vlastních slibů, se bezhlavě pouští do mimořádně riskantních rozhodnutí vedoucích na šikmou plochu ohromných zbrojních výdajů. To je katastrofální strategie, která jako by nebrala v úvahu evropskou ekonomickou vyčerpanost a průmyslovou i technologickou zaostalost, do níž se Evropa dostala vinou dlouhodobého budování sociálního státu a nastolováním zničujících levicových aktivistických a konstruktivistických politik. Jinak řečeno, chce-li Evropa masivně zbrojit, znamená to konec s nesmysly typu Green Deal?

– Moralizující „sjednocování“ pod praporem vzdoru proti „ruské rozpínavosti“ na straně jedné a vědomí individuálních hospodářských problémů jednotlivých států na straně druhé zesílí dostředivý magnetismus bruselského rozhodovacího centra ve stylu „není čas na detaily“. Jestliže jsme správně usuzovali, že začátek války na Ukrajině vyústí v rychlou centralizaci a unifikaci EU, tyto procesy budou nyní v Evropě ještě podstatně rychlejší.

Budoucí „koalice ochotných“ je výsledkem nerealistických slibů, které Evropa dala Ukrajině a nyní – v pasti vlastních slibů, se bezhlavě pouští do mimořádně riskantních rozhodnutí vedoucích na šikmou plochu ohromných zbrojních výdajů.

– Bez odporu budou ze stolu smety argumenty pro zachování práva národního veta, posíleny budou legislativní pravomoci evropských institucí, Evropské komisi budou bez odporu národních států (dokonce s jejich výraznou podporou) svěřeny další klíčové pravomoci. Otázka tedy stojí jasně: má být lidem jako je von der Leyenová, Kallasová či Costa svěřeno ještě více pravomocí? Kam až naše lehkovážnost může zajít?

– Jak může v prostředí nepokorného a neopatrného evropského politického uvažování asi dopadnout hledání „nového lídra svobodného světa“? Vždyť ve světle dramatických politických změn v USA je stále zřetelnější, že EU i většina jednotlivých členských států jsou vedeny slabými, neodpovědnými politiky neschopnými v dnešním světě chápat realitu dynamických procesů.

– Není v našem (i evropském) politickém zájmu, aby se této role chopilo hospodářsky i společensky oslabené Německo, které

rádo mívá na evropských historických křižovatkách k „vedení Evropy“ sklony. Pokud Evropa odstartuje éru masivního zbrojení bez amerického bezpečnostního a politického korektivu (a vše tomu nasvědčuje), neměla by dopustit, aby v jejím čele stálo a rozhodovalo Německo.

Pokud Evropa odstartuje éru masivního zbrojení bez amerického bezpečnostního a politického korektivu (a vše tomu nasvědčuje), neměla by dopustit, aby v jejím čele stálo a rozhodovalo Německo.

– Vytvářením „koalice ochotných“ a dalším příslibem masivní finanční a zbrojní podpory vzkazuje Evropa Ukrajině jedině – válčete dál. Opravdu věříme, že je to pro běžné obyčejné Ukrajince správné rozhodnutí, nebo Evropa a ukrajinské politické špičky touto zemí opět manipulují ve prospěch svých zájmů?

– Z různých stran slyším názory, že Evropa bez USA nebude ochotna vůči Rusku pod-

niknout žádné hloupé dobrodružství. Já tyto názory nesdílím. Proč bychom měli uvěřit, že se lidé, kteří v čele Evropy dnes a denně po desetiletí navrhují a schvalují nápady přičící se zdravému rozumu, najednou začnou chovat racionálně? A bylo by to v lidských dějinách poprvé, kdy slábnoucí hegemon volí konflikt se svým okolím, jen aby oddálil svůj pád?

Nejde ale pouze o Evropu. Ptejme se také na to, jak by se k danému vývoji měla postavit česká bezpečnostní a zahraniční politika v době, ve které stojíme na prahu nového uspořádání sil a vlivů v Evropě i ve světě.

Odpověď je neradostná. Česká republika již dlouhá léta žádnou vlastní bezpečnostní a zahraniční politiku nemá a nevyvíjí žádnou vlastní nezávislou aktivitu k formulaci a obhajobě českých zájmů. Dlouhodobě a nekriticky jsme vážali naši diplomacii na americké zahraničně-politické pozice, dnes je snadno „přeladíme“ na pozice západoevropských mocností s Německem v čele. Zůstaneme navenek ve vleku cizích zájmů už proto, že své politiky bojovat za české zájmy nemáme.

Rychle se přibližujeme k zářijovým parlamentním volbám. Do té doby, jak rychlost vývoje naznačuje, možná bude mezi Američany a Rusy dosaženo mírového urovnání války na Ukrajině. Očekávat ovšem, že by proto v naší zemi antiruské nálady nějak ochladly, nelze. Fialův slogan „Západ, nebo Východ“ bude asi pozměněn na „Fiala, nebo Putin“, každopádně se ale stane hlavním volebním nosným tématem. Bohužel.

Česká republika již dlouhá léta žádnou vlastní bezpečnostní a zahraniční politiku nemá a nevyvíjí žádnou vlastní nezávislou aktivitu k formulaci a obhajobě českých zájmů.

Bude-li dnešní parlamentní i neparlamentní opozice stále tak pasivní, jak je, může se opravdu stát, že Petr Fiala bude i po volbách skládat budoucí vládní koalici. Mezinárodní situace mu hraje do karet.

4. 3. 2025

Co nám naznačuje prvních šest týdnů Trumpova prezidentství?

Václav Klaus

Již ve svých úvodních poznámkách k dnešnímu semináři jsem řekl, že jsme původně organizovali seminář k prvním šesti týdnům Trumpova prezidentství, ale že jsme trochu podcenili, že už dnes těch týdnů uplynulo sedm. Nedomysleli jsme, co všechno se za jeden jediný, sedmý týden může stát.

Zmínil jsem i to, že jsme přesvědčeni, že náš první sborník na podobné téma s názvem „Trumpův návrat“, s texty napsanými v období od 4. listopadu 2024 do 20. ledna 2025, bez úhony přežil rychlé plynutí času a že nemáme důvod na něm nic měnit. Snad se stejným způsobem osvědčí i případný sborník z dnešního semináře. Naším zájmem není glosovat každodenní výroky amerického prezidenta nebo jeho odpůrců. Tato „pěna dní“ (Boris Vian) by nás neměla pohlcovat.

Chtěl bych začít připomenutím, že jsem na prvním semináři na toto téma, který se konal 28. listopadu loňského roku ve stejném sále hotelu Grand Hotel Prague Towers jako dnes, zdůraznil tyto čtyři výchozí teze:

1. Za klíčové jsem považoval, že Trumpovým vítězstvím v prezidentských volbách

vyhráli obyčejní lidé nad politickými elitami a nad politickým establishmentem, což už se zdálo být v dnešním světě nemožné;

2. Připomněl jsem svou velmi nepěknou zkušenost ze setkání se skupinou evropských velvyslanců dva dny po těchto volbách, kdy tito lidé dávali otevřeně najevo své pocity neštěstí, ne-li zmaru svých životních ideálů po Trumpově vítězství;

Trumpovo zpochybnění globalismu a tzv. globálních institucí je vlastně apoteózou národního státu a oprávněnosti suverénnosti jeho politiky.

3. Radoval jsem se z Trumpem skutečného „zatřesení“ dnešním světem, ale i tehdy, v listopadu 2024, jsem varoval „před zjednodušenými a naivními tóny triumfalismu v postojích mnoha lidí“ a před možnými budoucími zklamáními očekáváním;

4. Nabádal jsem, že teď je řada na nás, že teď je úkolem našim s tím něco udělat, že se každý z nás v prostoru, který máme k dispozici, musí pokoušet udělat maximum.

Na tom nemusím dnes nic měnit, to zůstává úkolem i pro dnešek. Teď ale už začínají být jasnější další kontury Trumpova prezidentství.

Po sedmi týdnech Trumpa v prezidentské funkci je např. zřejmé a je zcela zásadní,

že Trump vrátil národní zájmy do podstaty politiky, že to znamená ukončení 100 let trvající Wilsonovy (nebo Wilsonovské) éry a že je to opuštění víry v ideologii kolektivní bezpečnosti a v úlohu globálních institucí typu OSN. To mnozí lidé nechtějí přijmout. Nechtějí vidět prázdnotu této politiky.

Stejně tak je evidentní, že Trumpovo zpochybnění globalismu a tzv. globálních institucí je vlastně apoteózou národního státu a oprávněnosti suverénnosti jeho politiky (prováděné důsledně ve svém vlastním zájmu). To je ostatně dlouhodobě jedním ze základních prvků uvažování IVK.

Věděli jsme hned od počátku, že jednou věcí je neobvyklá Trumpova rétorika, která na první pohled zatlačuje do pozadí obsah jeho politiky, ale věděli jsme i to, že tato fáze jednou skončí. Bylo zřejmé, že to nastane v okamžiku, až se Trump začne pohybovat nad rámeček pouhé rétoriky, zejména pokud jde o válku na Ukrajině. K tomu došlo minulý týden a bylo to pro všechny přesvědčivě dokumentováno washingtonskou schůzkou Trumpa se Zelenským. O tom toho zde již dnes bylo řečeno hodně. Souhlasím s těmi svými předřečníky, kteří zdůrazňovali, že jde hlavně o to, co z toho vyplývá, a zejména pro nás.

V pátek vystoupím v Bratislavě na konferenci nazvané Istropolis Summit s projektem, kterému jsem dal název „Can We Avoid Wasting the Unique Opportunity

Offered to Us by Trump's Presidency?" (Můžeme se vyhnout promarnění jedinečné příležitosti, kterou nám nabízí Trumpovo prezidentství?). Závěr, který v tomto projevu budu prezentovat, si dovolím dnes avizovat: obávám se, že my v České republice tuto příležitost s vysokou pravděpodobností promarnit můžeme nebo dokonce, že ji téměř jistě promarníme. Nevidím u nás žádné relevantní politické síly, které by byly schopné cokoli udělat, aby se to nestalo. Je třeba férově říci, že beznadějná je v tomto smyslu nejen naše vládní koalice, ale i naše „vládní“ opozice.

Jednou z příčin tohoto mého očekávání je naše už dávno navyklá (a zdomácnělá) pasivita, neakčnost, pohodlnost, ale i absence politických institucí, které by něco udělat mohly a chtěly. Druhou příčinou tohoto vý-

sledku vidím v již se projevujícím zintenzivnění aktivit „starých struktur“, kterými myslím zejména Evropskou unii a s ní svázané politiky v jednotlivých členských zemích, kteří udělají všechno proto, aby svět vrátili

Existuje ještě pro Západ nějaká naděje? Snad ano, ale museli bychom pro to mnoho věcí udělat. Trump určitou skulinu k tomu, abychom to udělat mohli, otevřel.

zpátky do předtrumpovské éry. Premiantem v tomto ohledu je a bude Fialova vláda. Začíná se nám více a více hodit pojem „staré struktury“, který se už dávno týká někoho a něčeho úplně jiného, než jak jsme toto slovo chápali a používali v období ko-

lem pádu komunismu. Už je starou strukturou někdo úplně jiný.

Dlouhodobá otázka, kterou jsme jako IVK výrazně znovu a znovu nastolovali svými knížkami o sebedestrukci Západu, zní pořád stejně: Existuje ještě pro Západ nějaká naděje? Snad ano, ale museli bychom pro to mnoho věcí udělat. Trump určitou skulinu k tomu, abychom to udělat mohli, otevřel. To ale nestačí. O nás se nebude rozhodovat ani ve Washingtonu, ani v Kyjevě. Otázka proto zní: využijeme tuto skulinu? Využijeme ji v právě se rozvíjející volební kampani? Je to úlohou pro nás pro všechny.

Seminář IVK: Co nám naznačuje prvních šest týdnů Trumpova prezidentství, Grand Hotel Prague Towers, 5. 3. 2025

Jak rozumět mírotvorci Donaldu Trumpovi. A jakou kdo hraje roli v rozehrané partii

Jiří Weigl
výkonný ředitel IVK

Dramatické politické události v závěru minulého týdne rozbouraly světovou politiku i veřejné mínění. Debakl jednání ukrajinského prezidenta Zelenského s americkým prezidentem Trumpem ve Washingtonu a nedělní summit tzv. koalice ochotných v Londýně eskalovaly napětí do nebyvalých výšin. V naší zemi reakce na tyto události přinesly v politice, médiích a na sociálních sítích vyhrěznutí neuvěřitelné protiamerické vlny, která nemá v historii naší demokracie obdobu. Jak tomu všemu rozumět?

Donald Trump se nikdy netajil tím, že považuje válku na Ukrajině za katastrofu a za zásadní politickou chybu Bidenovy administrativy.

Za tři roky ruské agrese na Ukrajině byla naše veřejnost oficiální propagandou vychována v předstávě, že jediným přijatelným řešením této války je vojenská porážka a kapitulace Ruska, potrestání jeho politického vedení a válečné reparace zničené napažené zemi. Cestou, jak toho mělo být dosaženo, byla neustálá eskalace války, použití dalších a dalších typů co nejničivějších zbraní, rozšíření operací na ruské teritorium atd. Mohli jsme sledovat různé pseudomírové konference bez účasti Ruska, na nichž prezident Zelenskyj prezentoval své „vítězné plány“ pro mírová jednání, což byly v podstatě výše zmíněné kapitulací podmínky, které je možné nadiktovat jenom poraženému Rusku.

V realitě se ovšem situace vyvíjela a vyvíjí pro Ukrajinu daleko méně příznivě. Ruská vojska pomalu postupují, Ukrajině síly docházejí, škody se zvětšují a ochota spojenců to všechno financovat a zásobovat naráží na své objektivní limity.

V čem tkví bezprecedentní vstřícnost k Rusku

Staronový americký prezident Donald Trump se nikdy netajil tím, že považuje válku na Ukrajině za katastrofu a za zásadní politickou chybu Bidenovy administrativy, která nechala situaci eskalovat a nesnažila se ruské agresí zabránit, přestože o přípravách na ni více než půl roku věděla.

Jestliže Rusové Ukrajinu a její obyvatele při svém útoku zásadně podcenili a zabředli do dlouhé opotřebovací zástupné války s celým Západem, potom Západ podcenil Rusko a jeho schopnost vytrvat v boji, mobilizovat síly, učít se za pochodu a mít vůli dosáhnout vítězství. Porazit s omezenými silami, které byl Západ na ukrajinskou válku ochoten věnovat, jadernou velmoc a režim vedoucí existenční zápas ve své hlavní zahraničně-politické prioritě se po třech letech ukazuje jako iluzorní.

Donald Trump nehodlá pokračovat v Bidenově nesmyslné politice a nechce válčit s Ruskem. Jeho zásadní prioritou je zadržování Číny, která směřuje ke globální dominanci. Nepovažuje za rozumné ponechat Rusko v čínské náručí, kam ho natlačila Bidenova politika. Rusko pro něj není soupeřem, nesdílí protiruská traumata Východoevropanů a chtěl by zopakovat v jiném gardu slavný Kissingerův geopolitický tah, který v 70. letech rozdělil a postavil proti sobě v americkém zájmu komunistické velmoci SSSR a Čínu.

Trump má Rusku co nabídnout a na ruské straně se setkává se vstřícnou reakcí.

Ani Rusové nejsou šťastni z dusivého čínského objetí, do něhož je zahnal Západ. V ruské historické paměti zůstává instinktivní strach z asijské hrozby, který v ní vězí od dob mongolského jha. Čínský vliv se už dávno neomezuje jen na Dálný východ a Sibiř, Čína začíná postupně určovat pravidla hry v řadě dalších oblastí a vše dosud směřovalo k tomu, že to nakonec bude ona, která se ujme jako jediná akceptovatelná síla řešení ukrajinské krize a bude z ní profitovat.

Ruská vojska pomalu postupují, Ukrajině síly docházejí, škody se zvětšují a ochota spojenců to všechno financovat a zásobovat naráží na své objektivní limity.

Tomu se Trumpova politika snaží zabránit. A v tom je také smysl jeho bezprecedentní vstřícnosti k Rusku a gest a signálů, které prezidentu Putinovi vysílá – od dlouhého telefonátu přes exkluzivní jednání ministrů zahraničí v Rijádu po společné hlasování o kompromisních k Rusku vstřícných rezolucích v OSN. Navázání a obnovení důvěry Moskvy je zásadní podmínkou, aby se USA mohly přeměnit z protiruské válčící strany v arbitra konfliktu, který bude vyjednávat kompromis mezi válčícími stranami. Trumpovi se jeho vstřícností vůči Putinovi, který tuto americkou snahu akceptuje, podařilo dosáhnout neuvěřitelného diplomatického vítězství, které však mnozí nejsou schopni pochopit a docenit.

Zelenského role

Trump jako zkušený byznysman myslí jasně a čistě. Vychází z toho, že Ukrajina dosud existuje a bojuje pouze díky ame-

rickým penězům, zbráním a všestranné podpoře. Bez nich neměla a nemá šanci pokračovat a bude Ruskem poražena. Pro to neopakuje pokrytecké lži, že záleží jen na Ukrajině, jak dlouho bude chtít bojovat a jakých cílů chce při tom dosáhnout. Rozhoduje ten, kdo to všechno platí. On je rozhodnut skončit nyní a zachránit pro Ukrajinu maximum možného cestou nalezení kompromisu s Ruskem. Nepovažuje za nutné příliš Ukrajince přesvědčovat – oni žádné karty do hry nemají, myslí si. Dostat Rusko k jednacímu stolu je pro něj zásadní.

Putin dokázal, že jeho strategický odhad není úplně nejlepší a bylo by bláznovství se na něj v konfrontační krizi spoléhat.

Avšak Ukrajinci a mnozí jejich podporovatelé ve světě i u nás si jednání s Ruskem představují jinak – americký prezident by měl na úvod ultimativně položit na stůl něco, co se bude podobat již zmíněnému Zelenského „vítěznému plánu“, a pokud to Rusové odmítnou, eskalovat dále krizi až na práh jaderné konfrontace s vírou, že to bude Putin, kdo před hrozbou globální apokalypsy nakonec nevydrží a kapituluje. Trump na rozdíl od internetových diskutérů a zabeđených fanatiků vnímá odpovědnost jaderných mocností za přežití lidstva a Ukrajina mu opravdu nestojí za riskování jaderné apokalypsy. Putin už navíc dokázal, že jeho strategický odhad není úplně nejlepší a bylo by bláznovství se na něj v konfrontační krizi spoléhat.

Mírotvorce Trump však musí ke kompromisu zúčastněné strany nějak dotlačit. Prezident Zelenskyj a jeho okolí dávají opakovaně najevo, že svou roli, kterou jim Trump přidělil, nechápou. Za tři roky válčení a dohadování s Bidenovou administrativou a evropskými spojenci si zvykli na preferenční režim a metody, které nemají daleko k vydírání. Prezident Zelenskyj pasovaný západní propagandou na válečného hrdinu a mezinárodní celebrity si nárokuje, že to bude on, kdo bude rozhodovat o válce či míru a jeho podmínkách.

To by platilo, kdyby bojoval za své a vlastními prostředky. Takto však je v Trumpových očích tím, kdo má být Američanům vděčen za záchranu. Zelenskyj však v posledních týdnech dával velmi arogantně najevo, že se americkým plánům nehodlá podřízovat a snažil se vynutit si na Trumpovi naplnění svých maximalistických cílů.

Střetnutí v Bílém domě před televizními kamerami bylo lekcí Zelenskému, jaké je jeho místo v rozehrané partii a jednoznačné potvrzení Trumpova rozhodnutí konflikt ukončit, ne v něm pokračovat. Na prosazení tohoto záměru vůči Ukrajincům má Trump dostatečné páky.

Koalice ochotných jako klacek na Rusy

Daleko složitější partner je Rusko. V obecné rovině mají Rusové silný zájem na urovnání zcela zdevastovaných vztahů s USA a Západem a na odstranění sankcí, které na ně byly uvaleny. V probíhající válce jsou tou silnější stranou, postupují a při evidentním americkém odhodlání se z konfliktu stáhnout získávají i naději na vítězství.

Jsou zkušení hráči a tvrdí vyjednavací a nebude lehké je přinutit ke kompromisu, který by dával Ukrajině šanci uhájit svou nezávislost, suverenitu a zajistil dlouhodobou bezpečnost. Trump v roli „čestného makléře“, do níž se po Bismarckově vzoru pasoval, však musí předstírat nestrannost, o níž už hovořil ve slovním utkání se Zelenským. Nemůže tlačit Rusy hrozbou dodávek dalších útočných zbraní a jiné podpory Ukrajině v případě jejich neochoty hledat kompromis. V takovém případě by jednání rozbil.

Proto Trump potřebuje tzv. koalici ochotných – dosavadní americké spojence, kteří by mimo rámec NATO hráli zlého muže, hrozili svou nekonečnou podporou Ukrajině a dodávkami smrtících zbraní. To bude pomyslný klacek na Rusy, který bude Trumpovi umožňovat tlak na ně.

Trump potřebuje tzv. koalici ochotných – dosavadní americké spojence, kteří by mimo rámec NATO hráli zlého muže, hrozili svou nekonečnou podporou Ukrajině a dodávkami smrtících zbraní. To bude pomyslný klacek na Rusy, který bude Trumpovi umožňovat tlak na ně.

Tuto spekulaci potvrzují velmi vstřícná a přátelská jednání prezidenta Macrona a premiéra Starmera při jednáních s Trumpem ve Washingtonu, která ostře kontrastovala s velmi ostrými závěry velmi krátkého londýnského summitu, který působil

jako vzpoura Evropanů proti Trumpovi. Pro tuto roli našli v Londýně dostatek antiruských politiků připravených na tuto vějíčku nadšeně naskočit. V podobném duchu působí i podivně tvrdá válečnická prohlášení budoucího německého kancléře Merze, jinak známého svými pevnými proamerickými postoji.

Je přitom jasné, že Evropa nemůže hrozící výpadek americké podpory válčící Ukrajině dlouhodobě nahradit a že bez Američanů nemůže zajistit svou bezpečnost. Velká slova o budování evropské obrany se týkají projektů v poměrně vzdálené budoucnosti, které na vývoj dnešního válčení na Ukrajině nemohou mít žádný vliv. Evropa hraje v Trumpově uvažování významnou roli a jeho distancování se od ní může mít ve vztahu k ukrajinskému konfliktu i taktické příčiny. V jednáních s Putinem budou nesmiřitelní antitrumpovští a protirusští Evropané významnou Trumpovou kartou, i když nebudou sedět přímo u stolu.

K protitrumpovské hysterii není důvod

Čeká nás velmi důležitá křižovatka, která rozhodne o dalších poměrech v Evropě i ve světě. EU krize ve vztazích s Ruskem a všestranně bičované válečné hysterie využije k další centralizaci poměrů v EU, právo veta členských států bude obětováno na oltář obrany před údajnou Putinovou hrozbou, obnovu Ukrajiny zajistí vyšší zdánění nás všech.

Trump je sice ideově odpůrcem vládnoucích evropských progresivistů, ale na prvním místě je velmi zkušeným pragmatickým politikem, který na rozdíl od mnoha jiných své soupeře vnímá, nepodceňuje a respektuje je. Protitrumpovská hysterie, kterou nám předvádějí mnozí, i ti u nás v ústavních funkcích, není na místě a je- nom potvrzuje jejich nekompetentnost.

Trump za sedm týdnů svého prezidentství dal věci do pohybu a vytvořil prostor pro řešení problémů. Držme mu palce, aby uspěl. Prospělo by to nám všem.

Publikováno na Lidovky.cz, 4. 3. 2025

Předplatné IVK na rok 2025

**institut
VÁCLAVA
KLAUSE**

Předplatné IVK zahrnuje pravidelný newsletter, newslettery plus, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného je 1000 Kč.

Studentské předplatné 500 Kč.

predplatne@institutvk.cz